

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsako sredo pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 3r - K
pol leta 15 - "
četrlet leta 750 - "
posamezna številka po 60 vin.

Za reklamne novice, pojasnila, poslana, razpisne služb je placati po 60 vin za vsako petit-vrstno Priloge stanejo poleg poštine še 45 K.

Telefon uredništva štev. 312.

Za oznani je plačati od eno-tolpne petit-vrste, če se taka e kрат . . . 90 vin.
" " dvakrat . . . 80 "
" " trikrat . . . 50 "
za nadaljnja uvrščenja od petit vrste po 40 vin.
Oznani sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovenskega učiteljstva ima s ča arno tudi že plačano naročnino, torej ni treba lanstu na ročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t.j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštine.

Drago Hudé:

Učiteljski sindikat.

S preporodom in rojstvom novih držav spreminjajo tudi narodi, sloji, ljudje svoje misli, ideje, orientacije; več pa se modernizirajo. Vse boj ima za smoter: napredek!

Družabni red, ki je bil še do vojne v veljavi, je zastarel, vsi stanovi se reorganizirajo in reformirajo. Vse te preureditve se vrše v znanimenju razrednega boja.

V "Narodni Prosveti" je urednik Milutin Stanković napisal uvodnik o učiteljskem sindikatu, v katerem pravi:

Omladina je nositeljica novih idej, za katere se bori s konservativnostom starosti.

V zadnjem času se je pojavila med najširšim učiteljstvom struja za preosnovu "Učiteljskega Udruženja" v učiteljskem sindikatu.

O tej stvari, pravi Stanković, še ni bilo izrečenih mnogo besedi med učiteljstvom, ali potrebno je tudi to.

Ako objektivno razmotrimo razvoj družabnega živiljenja, lahko razumemo, da ta razvoj tira v razredni boj vse stanove.

Kapitalisti imajo razredno organizacijo, banke imajo svojo in delavci imajo svojo samo s to razliko, da nastopajo delavci s svojo organizacijo javno, banke in kapitalisti pa tajno in skrivno.

Organizaciji bank in kapitalistov stremita solidarno za tem, da se dvigne cena blagu, da njeni člani lahko razkošno žive od draginje, delavske organizacije pa se temu upirajo, napovedujejo bol draginji ter se bore likrati za izboljšanje plač svojim razrednim članom. Združenje teh stanov pa sili vse druge stanove v organizacijo na podlagi zaščite samih razrednih interesov potom sindikalne borbe, ki je danes edino mogoča. Živiljenje nas sili v sindikalno združenje, zato bi bilo neprevidno temu se izogibati. Ve se, da bi boj organizovanih bil na škodo neorganizovanih stanov. V zapadnih deželah je to že izpeljano! Na Francoskem, v Ameriki in v zadnjem času na Angleškem so se vsi stanovi podali v boj na sindikalni podlagi. Sistem prošenj in moledovanja je preživen; sistem odločne in drzne borbe je postal dostenjen modernejšega sedanjega človeka.

In mi učitelji! Ko prebrskavamo svoje vrste, najdemo tudi med nami ljudi, ki so neprestano indiferentni proti vsakemu skupnemu organizacijskemu delu, in ki so vedno bili izven vsakih naših družev, četudi so ta druževa vodila najsihlnejši boj proti korupciji in krivici.

Koliko vas je, ki sedaj uživate sadove naporov drugih; ali ne veste in ne pomislite, koliko vaših tovarišev je izkravalo v tem boju za vas, ali se več ne spominjate Kalteneggerjev, Lampetov itd., kaj so z nami počenjali, a vi ste "hrabro" stali — izven organizacije, misleči: „Naj se oni bore in gredo prvi z glavo skozi zid. Ako se jim posreči, imel (a) bom delež tudi Jaz, ali ako si razbijajo glave, — moja ostane cela!“

Te ljudi se danes mora primorati, da se z nami organizirajo, da se sila vseh izkoristi za skupnost, in da se moči ne ceplijo. In edino sredstvo, da vsak tudi najsihlnejši stopi v vrsto borcev, je razredni boj, je sindikat. Sindikat je najboljše delo socijalizma, najmočnejše orozje zatranih in edina prava pot živilenskega bola sedanjosti.

„Sindikalni boj bo prišel tako daleč,“ je rekel neki francoski pisatelj, „da bo celotna država obstojala iz samih sindikatov!“ Posledica teh bojev bo, da država ne bo imela posla in opravka s poedinci, am-

pak le z njihovimi razrednimi organizacijami. Živimo torej v času grupiranja razrednih staležev na načelu razrednega boja.

Francoski učitelji so že končali preobrazitev svojega društva v sindikat. Pri nas pa je ta ideja še nejasna. Mi ponavljamo, da bi bilo nesmiselno in nazadnješko, ako bi se upirali temu pokretu. V našem interesu je, da si to idejo prilastimo ter jo skušamo udejstviti.

Preobrazitev naših društev naj ne bo burna, kajti ona mora biti plod razuma in spoznanja. Naša prva dolžnost je, da proklamiramo edinstvo celokupnega učiteljstva v naši domovini, a šele potem izvršimo na podlagi tega edinstva sindikalno združenje. Eno pa mora biti že poprej dognano: nova organizacija ne more in ne sme biti ne orodje in ne del kake stranke, ker sicer ni sindikat. Ako se obesamo na rep različnim strankam, bomo razcepjeni ter ne bomo mogli koristiti skupnosti, ampak bodo le politične stranke kovale korist iz tega. Emancipirajmo se vendar enkrat od vseh predskodov, stopimo vse v vrsto sindikata, kajti tu smo si eno: Učitelji in samo učitelji!

AROUS:
Proč z avstrofili in Šušterščanci iz naših šol, ven iz naših vrst!

(Dopis.)

Zadnje zborovanje Slomškove zveze 29. dec. 1919 oziroma poročilo o zborovanju v Slovencu od 1. t. m. mi potiska pero v roko.

Odkrito me veselje na zborovanju sprejete resolucije:

1. Stremljenje vsega učiteljstva po edinstveni stanovski organizaciji toplo pozdravljam.

2. Taka organizacija ne sme postati privesek nobene politične stranke ali organizacije.

3. Skupna državna stanovska organizacija imej samo ta smoter: korist učiteljstvu in razvoju šolstva.¹⁾

4. Vsak njen član lahko svobodno deluje v katerikoli politični stranki in se lahko organizira na katerem koli svetovnem naziranju.

5. Vsa okrajna učiteljska društva naj se reorganizirajo v zgoraj navedenem smislu, da čimprej izgube značaj liberalne organizacije.²⁾

Sprejem teh resolucij mi dokazuje, da tudi v Slomškovi zvezi včlanjeno učiteljstvo izpoznavata pomen skupne organizacije³⁾ in da je tudi ono sito varušta strank,

¹⁾ Oba ta pojma sta tako obsežna, da ne moreta služiti za sporazum, če se podrobneje in jasneje ne začrta stališča do posameznih glavnih vprašanj naše stanovske in šolske politike. Tudi v preteklosti so imeli naše organizacije ta smoter "korist našega stanu in razvoju šolstva," pa poglejmo nazaj, kako je bilo!

Uredn.

²⁾ Okr. društva naj se reformirajo le z ozirom na štute in enoto postopanje, da se bodo ravna po skupno določenih načilih in sledila tem smotrom. Smešno pa je govoriti še danes pri okr. društvih, "o značaju liberalne organizacije" in v tem opazimo še staro frazo, ki se jo je vedno izrabljalo v strankarske namene od gotovih oseb. Po tej poti ne pridevemo naprej!

Uredn.

³⁾ Prevladuje tudi mnenje, da se vse pokrajinške zveze razpuste pri ustanovitvi Udrženja in se pokrajinške zadeve organizirajo na podlagi stalnih pokrajinških pisarn — strokovnih tajništev s potrebnim sestvetom. V tem vidiemo začrtan res strokovni značaj naše organizacije in v tem okvirju naj se vrše kulturne organizacije. Zaveza

ki so ga ne samo nad njimi ampak nad vsem slovenskim učiteljstvom vršile politične stranke.

Zame je to zborovanje mejnik v razvoju ideje skupnosti interesov.

Stavek, da čimprej izgube značaj liberalne organizacije se pa da z isto upravičenostjo obrniti in uporabit Slomškovo zvezo, ki je tudi precej izrazito strankarsko — pobavljana — kar pa ji ne štejem v zlo poznavajoč dobro učiteljstvo, kot faktor, ki je bil v Sloveniji političko do zdaj najmanj zrel in v politiki naiven. Idealist lažko stranke vedno vodijo za nos.

Do tu vse dobro! Osupnilo pa me je nadaljevanje v katerem se pojavljalno omenja navzočnost nekaterih odličnejših članov zveze ustanovitelja Slomškove zveze Jaklič.

Cemu se ga pojavljalno omenja in tudi — pravico ima biti navzoč — ali pojavlja mi zveni nekam sumljivo.

Tovariši! Jugoslavija rabi značajev, Jugoslavija rabi mož, ne pa marionet.

Pohvalno omenjati navzočnost človeka, ki je bil do zadnjega Šušterščev oproda, je skrajno netaktno.

Kje bi bili mi danes, če bi bil Šušteršč s cunjo slovenskega časnikarstva "Resnico" v svojem denuncijantstvu uspel.

Kaj bi bilo z našim ujedinjenjem, ko bi se bili sotali pristaši SLS, ko bi se tudi drugi politiki Jugoslovanskega kluba pridružili Herostratu slovenskega strankarstva?

Ali vas ne oblige rdečica sramote, če pozdravljate s pojavljalno v svoji sredi tovariša, ki ni vselej stal na braniku za interes stanu, ki je podpiral dozadnjega Šušteršča in njegovo izdajstvo narodnih interesov.

Zal mi je, da moram postati oseben a drugače mi ni mogoče. Pohvalna omenba se ne strinja s sprejetimi resolucijami, v katerih povdarnamo svojo neodvisnost od političnih strank. Jaklič pa je bil posebljena stranka in nič drugega. Hvaliti njegovo navzočnost, se pravi, pohvalno omenjati preteklost, preko katere bi moral pogrniti svoj plašč pozabljivosti.

je doprinesla veliko žrtev, ker je sklenila svojo likvidacijo, da na ta način ovrže tudi vse predstode za možnost skupnega delovanja v stanovske korist, povračajoči kulturni interes. Dokler obstaja še Slomškova zveza, nam ni dana garancija za resno voljo do skupnega dela, ker je nje zgodovinska preteklosnost neizbrisna in nosi že v kali, v ustanovitvi izrazit zgolj strankarsko-politički značaj — ne stanovskega — ki ga je obdržala in imela od ustanovitve do sedaj. Na škodo dobrimi stvari je, če se tudi o likvidaciji političkih sporov ne pogovori temeljito. Poudarjam smo že potrebnost kulturne grupacije izven stanovske organizacije, da na podlagi slogaštva ne zapademo v stanovsko letargijo; gre samo za obliko, v kateri naj se izvrši.

⁴⁾ Opozabimo, da je bil Jaklič nosilec razdorne politike med učiteljstvo, eksponent klerikalne stranke, ki se je vedno čutil strastnega strankarja a nikdar učitelja. To je pokazal pri glasovanju o regulaciji učiteljskih plač, kot predsednik "Slomškove Zvezde", da je z Ravnljiharem glasoval proti regulaciji naših plač v deželnih zbornicah. Koliko gorja je provzročila učiteljstvu nani, opirajoča se stranka, tegu se ne da pozabiti. Dragninske doklade, korupčno postopanje s posamezniki I. dr. so stvari, katerih posledice nosijo še danes nekateri naši tovariši in tovarišice. Ne zahlevamo maščevanja, a v imenu vseh krivce trpečih in krivčno preganjanj smemo zahtevati, da se vsi nosilci in sokriviči krivčnega režima odstranijo iz naših vrst in se jih prisili stopiti v ozadje. To je prva zahteva vsakega skupnega dela v bojničnosti!

Uredn.

Naš stan je stan idealistov — je stan značajev oziroma bi moral biti. Zato ne spadajo vanj pojitični kameleoni, ki uravnavajo svoje postopanje po vsakokratni politični konstalaciji v domovini.

Zato pa opazujem z žalostjo, da se pri nas še vedno šopirijo razni ljudje na odgovornih mestih in to tudi v šolstvu, ki spadajo že davno v pokoj oziroma v pozabnost.

Na bivšem Štajerskem se je šolstvo otreslo bivših avstrijskih slug in birokratov brez smisla za šolstvo in njega prave potrebe. Kdaj se to izvrši v bivši Kranjski.

Ali je morda šolstvo politični priverek kakake stranke in so zanje merodajne sestave vlade. Menim, da ni potreba gledati na vlado in njeno sestavo.

Napredek šolstva v osvobojeni domovini, ugled našega stanu zahteva, da izginejo iz šolstva zastopniki preživelih oblik, bivši hlapci avstrijskega sistema in oprode Šušterščevega režima.

UJU pa pazi, da ne bodo v tvoje vrste zašli taki elementi in tam rogovillii.

Med značajno učiteljstvo bodo katerokoli politični smeri ti petrefakti preteklosti, ki jih pa najdemo tudi drugod, ne spadajo.

Ven z njimi!

Caveant consules!

Brezkončno zavlačevanje rešitve jadranskega vprašanja je uspavalo velik del našega naroda in našega časopisa. Ohladilo se je njegovo zanimanje za usodo bratov, ki jih Italija hoče definitivno spraviti pod svoje gospodstvo.

V zadnjem času se vedno bolj širijo glasovi, da bode obveljala kot meja med Jugoslavijo in Italijo takozvana Wilsonova črta, da bodeta torej glavni mejni točki Nanos in Učka gora.

Naš narod, živeč onstran te črte, ne bo nikoli pripozna aneksije od strani Italije. Saj bi pomenila njegovo narodno in gospodarsko smrt.

Brezštevilni primeri nečloveškega postopanja italijanskih oblasti s tem ljudstvom pričajo o usodi, ki čaka to prebivalstvo, ako bi bilo definitivno priključeno Italiji.

Naši ljudje tam dol prenašajo pa mirno vse preganjanja edino le zato, ker trdnno upajo v boljšo bodočnost, ker verujejo v pomoč in zvestobo svojih bratov v svobodni Jugoslaviji.

Gorje pa tudi, ako bi naš narod v svobodni Jugoslaviji molče prenesel ta udarec!

gajanja ž njo ne morejo izpasti drugače kakor v našo škodo.

Del našega naroda, ki bi prišel pod Italijansko gospodstvo, bode prokel kot izdajico vsekogar, ki bi izrecno ali pa tudi molče pristal na njegovo robstvo.

Pozivljamo torej še v zadnjem trenutku našo vlado, naše poslance, našo delegacijo na mirovni konferenci, vso našo javnost in vse naše časopisje, da storijo svojo dolžnost ter da z enoglasnim energičnim nastopom proti vsaki krični rešitvi Italijansko-jugoslovenskega spora odvrnejo nesrečo, ki se pripravlja, da se odvrnejo eventuelne posledice ki bi mogle nastati iz obupa in razočaranja.

Naš narod v naših zapadnih krajih može biti rob. Tega naj se zavedajo vsi oni, ki danes odločajo o njegovi usodi!

Odbor Narodnog Vieča za okupirane krajeve, Zagreb. Odbor za zasedeno ozemlje. Ljubljana.

Udruženje jugoslavenskih akademicičara biegunača. Ljubljana.

Udruženje jugoslavenskih akademicičara biegunača. Zagreb.

Gorenjemu klicu ob zadnji urri se pridružuje v vsem obsegu Klub učiteljstva iz zasedenega ozemlja. Ljubljana.

Učitejske organizacije na Angleskem.

Pre svega hoču da pišem o udruženju učitelja osnovnih škola, koje nosi naziv: »National Union of teachers« (Nacionalna Unija Učitelja), koje se često piše skraćeno samo: U. U. T.

Ovo udruženje otvoreno je za sve učitelje u Engleskoj i Nelsu.

Ono se stara za sve interese učiteljskega staleža: o plati učitelja, o uslovima službe itd.

Ovo udruženje je osvojilo sistem plata, u kome je najglavnija ideja, da se plata periodično uvečava. Ono se stara da pruži pomoč svakome svome članu, kome se učini ma kakva nepravda, koju nepravdno odpušteni. Ova pomoč je od velikog značaja za učitelje u manjim varošima i u provincijama, kde postavljanje i odpuštanje učitelja zavisi od mesnih ili oblasnih školskih odbora.

Organ ove unije je »The schoolmaster« (Učitelj), koji izlazi nedeljno.

U vezi sa Unijom su »Provident Society« (Društvo za snabdevanje ili »Potrošačka zadruga«), i »Sick Fund« (Bolniški fond). Organ Unije (»Učitelj«) daje vam mnogo više informacija odnosno drugih učiteljskih organizacija u oblastima.

U vezi sa »National Union of teachers«, u Londonu postoji jedno učiteljsko društvo, koje se stara samo o interesima londonskih učitelja, pod upravom »London Skelskog Saveta«, pod čiom je kontrolom vaspitanje dece u Londonu. Ovo londonsko društvo zove se: »The London Teachers Association« (Londonsko Učiteljsko Društvo), ili skraćeno L. T. A.

Ovo udruženje je sada potrino odvodenje od »National Union of Teachers«, ma da uprave i jednog i drugog rade zalednički u izvesnim nosilovima, kad i jedin i drugi imaju isti cilj.

Kao što i samo ime kazuje, rad Londonske Učitelj. Druženja prostire se samo na London, i ono za učiteljstvo v Londonu radi mnogo više no Nacionalna Unija Učitelja. Pošto je njevog rad više ograničen u pogledu prostora i broja učitelja no rad Nacionalna Unija Učitelja, ono ima samo lokalni značaj.

Dřim da več znate da, dokle se Državno Odelenje, kote se zove »Board of education« (Vaspitna komisija) stara za vaspitanje v celotni zemlji, dote se »Conntri Councils« (Okrožni Odbori i Mesni odbori) starači o lokalnoj administraciji, i podizanje školskih zgrada, o rasporedu učitelja itd.

Kao što vidite, učitelji kod nas ne smatraju se za državne činovnike, ili kako mi kažemo »Civil Servants« (civilni državni službenici), jer jih vlada direktno niti postavlja, niti plača. Ovo je jedna stvar, z bog, koje učiteljstvo mnogo žali na vladu.

Osim ova dva glavna učiteljska udruženja, ima i manjih udruženja sa zadevico od manjega značaja.

»The London Head Teachers Association« (Londonsko Društvo Školskih

Upravitelja) brine se i stara o školama u Londonu.

»The London Schoolmasters Association« (Udruženje Londonskih Učitelja) je jedno novo učiteljsko društvo, koje je osnovano tek pred nekoliko meseci, koje se služi jačim metodama, i koje ima vrlo energično upravo.

Dřim, da sam u ovome dao jednu malu sliku o našim učiteljskim organizacijama. Po »Narodni Prosveti.«

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz prve vodstvene seje Zaveze (dne 3. nov. 1919).

1. Na obratno ravnateljstvo v zadevi stalnih železničnih legitimacij za učiteljstvo je bila odposlana po Zavezini vodstvu utemeljena vloga. Na podlagi osebnega posredovanja strokovnega tajnika je bila ta vloga ugodno rešena, kar je bilo že objavljeno v stanovskem glasili.

2. Ravnateljstvu slovenske opere je poslala Zaveza vlogo za brezplačno vstopnico k premijeram opernih predstav za poročevalca — strokovnjaka — Učiteljskega Tovariša. Dosedaj se ni odgovor.

3. Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta se je pisorno pozvalo glede nujne ustanovitve Dijaškega doma v Ljubljani. Od Zavezinega člana pripravljalo opravčeni klic po tem ustanovitvi, zato bi bilo prav, da društveni odbor tozadenvno kaj pozitivnega ukrene.

4. Višemu šolskemu svetu v Ljubljani je izročila Zaveza protest proti nečutenemu postopanju šolskih oblasti napram učiteljic Mariji Zgurjevi v Radomljah pri Kamniku. Imenovana tovarišica deluje v službenem kraju tudi Izven Šole med ljudstvom na polju narodne prosvete. Za to delo je prejela od okrajnega šolskega sveta v Kamniku dva dopisa. Prvi odlok je prejela odprt nekuvertirano po uradnem slugi, ki ga je izročil najprej domaćemu županu z opazko: »Saj to tudi lahko Vi berete!« Okrajni glavar v Kamniku po zahtevi zastopnikov učiteljstva v sej okr. š. sveta dne 4. septembra ni dal predmetne zadeve na razpravo, rekoč: »O tem se ne bom razgovarjal, zaključujem se!« In je odšel. Zaveza je zahtevala: 1. da se dožene imo anonimnega dopisnika, da se nudi na ta način razčlenjeni, da ga v obrambo svoje osebne časti tira pred sodiščem in dobri zadevijo; 2. da se dožene, kdo je provzročil ekspedicijo odprtega akta; 3. da se okrajnega glavarja g. Liningerja primerno pouči, da ne krati pravice zastopnikom učiteljstva braniti pravico in čast svojih tovarišev pred nesramnimi denuncijantmi.

5. Okrajno učiteljsko društvo v Velikovcu je vložilo protest glede oddaje ravnateljskih mest na meščanskih šolah z ozirom na slučaj tovariša Magerla, ki je prosil za razna mesta na meščanskih šolah, dasi je uspešno služboval že 13 let na meščanski šoli v Krškem, medtem ko so bili mlajši tovariši imenovani na enaka mesta. — O tej zadevi je interveniral Zavezin predsednik pri višjem šolskem svetu. Odgovorilo se mu je, da je tovariš Mager v Velikovcu nenadomestljiv, ker ureja »Korošča«, dobi pa primerno mesto ob prvi možni priliki. Ker ni še pri višjem šolskem svetu referenta za koroško ljudsko šolstvo, se sklene opozoriti koroško učiteljstvo, da izbere iz svoje srede čimprej za to mesto primerno osebo; oponzori se ga na tudi, da naš se sklep, ki so sprejeti na sestankih, ne obelodanjuje, prav isti pa takoj ob prvi priliki zoper preklieče. Vse zadeve naj se rešujejo samo potom Zaveze.

6. Zaveza je protestirala proti naredbi ministra za prosveto v Beogradu v zadevi zniranja učiteljskega naobrazbe na 3 leta. — Dne 9. oktobra je že prejela odlok istega ministra, ki izdejalo študije za skupno organizacijo. Za Zavezko se je udeležil zborovanja strokovni tajnik K. Dostal. Iz njeverga poročila posnamemo: Med potuo v Beograd se je zglašil pri tov. Skavšču, tajniku hrvatske učiteljske Zvezde, kateri ni nječesar vedel o tem zborovanju. Skupne seje se je udeležilo do 30 odpolancev, med katerimi pa ni bilo ne Hrvatov in ne Bosancov. Naštir oravili skupne organizacije je izdelan površno. Srečet je bil z večino glasov. Posebne debate ni bilo, ker so se potrdile skoraj vse posamezne točke v nalogi s pritrdilom »Prima se!« Zavezin zastonik je spročetka udeleževal debate, a ker je bil preglasovan, je poznalec oustil debato in temeljevanje, kar je pojasnil skupenu odborom. — Na podlagi poročila in osnutka načrta, se ugotovi, da je tak načrt pravil nesprejemljiv, zato prevzame Zavezin predsednik nalogu, da zasnove po raznih virih načrt novih pravil. Ta načrt se ponatisne v stanovskem glasili, da se lahko udeleži razprave vse organizirano slovensko učiteljstvo. Učiteljskemu Druženju v Beogradu se sporoči, da naj se skliče v Zarreb skupna seja vseh jugoslovenskih učiteljskih Zvez.

8. Zaveza je došla zahvala Učiteljskemu Druženju v Beogradu za bratski spremi srbskih delegatov o priliki zadnjega zborovanja Zavezne delegacije v Ljubljani.

9. Učiteljski Svet za Koroško prosi Zavezno, da najmo intervencijo pri merodajnih šolskih oblastih v zadevi začenjaljanja kvalificirane strokovnega učitelja Magerla pri zadnjih imenovanjih ravnateljev na meščanskih šolah. Takisto ugovarja, da bi se imenoval za ravnateljsko mesto na meščanski šoli v Borovljah nek profesor, ki ni kvalificiran za enako mesto, dasi pa šolskim oblastem na raznologo meščanskošolski učitelji s potrebnim kvalifikacijom in primerno službeno dobo. — Sklene se, da se store tozadenvni koraki.

10. Zaveza je poslala vsem okrajnim učiteljskim družtvom okrožnico v zadevi osnutka šolskega zakona, dolje o naredbah, objavljenih v Uradnem listu št. 147 in 148., s pozivom, da se o tem na učiteljskih sestankih razpravlja in odpovedje proteste potom Zaveze na kraljevo ministarstvo za prosveto v Beogradu.

11. Savez hrvatskih učiteljskih družava u Zagrebu pozivlja Zavezno, da vpošle skupno s Savezom na ministrstvo saobrazja v Beograd vlogo glede vozne ugodnosti za delegate učiteljstva, kjer potujejo na skupščine v Beograd. — Savezu se je odgovorilo, da ima Zavezna že tako ugodnost. Dobiva namreč skupno po 100 izvoznic za polovično plačo po progah državne železnice iz Ljubljane v Zagreb, Sarajevo in Beograd. S temi izvoznicami se dovoljuje vožnja tudi v bližnje domače kraje, kakor na primer v Novo

Mesto, Metlico itd. Ljubljansko železniško ravnateljstvo da za vsak slučaj vožnje vsakemu Zavezinem pooblaščencu potrebitne informacije. Nadalje se je sporočilo Savezu, da je dovoljno isto ministrstvo šolarjem polovično znižano ceno po železnicah. Vozovne izkaznice so izdane za tekoče šolsko leto. Mesečne izvoznice za 30—40 voženj so devoljene učencem, ki so oddaljeni od Šole 1 do 20 km za tarifno polovično ceno. Plača se šestina vozarine. Z Dolenskega vozi v Ljubljano po lužni železnicu vsak dan poseben šolarski vlak.

12. Vse resolucije, ki so bile sprejetje na zborovanju Zavezine delegacije dne 6. septembra, so se odposlate višemu šolskemu svetu in poverjenju za uk in bogočasje.

13. Dr. Lajnič, civilni komisar za Prekmurje v Radgoni, je odposlal Zavezni na njen dopis daljše poročilo, v katerem siha šolstvo v Prekmurju kot skrajno zanemarjeno. Šole je sicer dovolj, a mesto določenih šestratzrednic so samo eno do trirazrednice, pa se teda navadno brez učiteljstva. Madarske oblasti še vedno poslujejo, a pravice, to poslovanje ustaviti, še vedno ni. Višemu šolskemu svetu je predlagal, da se mu pridej učitelji-veščak, ki pozna Prekmurje, da mu pomaga urediti šolstvo. V celem Prekmurju ni našel za ta posel sposobnega in devoli zanesljivega učitelja. Objavljala, da pošte poznejce načancne naznanila, čim dobi več gradiva na razpolago. — Zavezin predsednik poroča k temu dopisu, da sta bila v Prekmurju višji š. nadzornik Fr. Gabrel in referent dr. Fr. Skaberne, da se na tudi mesta prepričata o tamšnjem razvitu šolstva. Ljudstvo je v Prekmurju verno in hoče obdržati prekmursko. Zavezna poskrbi, da dobi iz Prekmurja točne informacije zlasti glede šolstva in stanovske organizacije.

14. Učiteljsko društvo v Pliberku je zahtevalo brzojavno od Zavezne, da ga ta obvesti, kaj je učiteljsčem v Velikovcu in s koroškim rešenjem pri višjem šolskem svetu. — Društvo se je dalo natančno obvestilo.

15. Krajni šolski svet v Rajhenburgu je poslal Zavezni tri resolucije s proušnjo, da predloži sklene na merodajna mesta. Te resolucije so: 1. Država prevzemeti postavljanje in oskrbovanje šol, 2. ministristvo za socialno skrbstvo prekrški šole z dobrim in cenerim blagom za šolske oblike in obutev ter potrebnim materialom za ženska ročna dela, 3. ministristvo za uk in bogočasje odrediti, da velja brezizjemno za vsakega učitelja petletno šolanje na učiteljsku po dovršeni mesčanskim oziroma nižji srednji šoli. — Resolucije so se odpostale kompetentnim oblastivom.

16. Učiteljsko društvo za radovljški okraj je sklenilo na svojem sestanku v Dovjem načrtoviti šolsko oblast, da dovoli pobirati v Šoli prisnevek na dijakiški podporni sklad, ker se nekateri župani branijo sestaviti od vlade zahtevane občinske obutev. — Sklene se, da Zavezna tozadenvno ne more posredovati, ker ne bode imela ljudsko-šolske mladine od teh prispevkov nobene koristi, in ker je nuklicana v to v prvi vrsti vlada, da se njeni ukazi povsod vestno izpolnjujejo.

17. Društvo Zavezne je poslal tudi tovariš dopis, v katerem naznamo, da je imel tamšnji župnik na priznici proti šolstvu in učiteljsku hujšajoč gvor. Še, da hoče vredni veronik iz Šole, da ima starši pri Šoli besedo samo takrat, kadar plačujejo, drugače pa imajo besedo šolski upraviteli. Upa, da ukrene Zavezna kaj gotovega v varstvo šolstva in učiteljstva. — Udeležiti se, da priljajo enake pritožbe od mnogih kraljev. Duhovščina, zlasti tista, ki je prožeta Šušteričanska duha, ne hujša samo proti načrtu novega šolskega zakona, ampak napada tudi šolstvo šolstvo in jemlje ugled učiteljstvu pri ljudstvu. Sklene se, da napravi Zavezna na noverjeništvo za socialno skrbstvo vlogo v goru navedenem smislu, da se dobi za šolarje vsaj dobra obutev za znižano ceno.

18. Tovariš Ljudevit Potočnik na Bilejskem, kot sklicaten roditeljskega sestanka, je poslal Zavezni resolucijo, sočasno sprejet na istem sestanku, glede oskrbe šolskih otrok z obliko in obutvijo ter s potrebnimi članili za ženska ročna dela in glede postavljanja in oskrbovanja narodnih Šol potom države. — Sklene se, da napravi Zavezna na noverjeništvo za socialno skrbstvo vlogo v goru navedenem smislu, da se dobi za šolarje vsaj dobra obutev za znižano ceno.

19. Dne 4. oktobra se je vršil v Ljubljani v veliki dvorani Unionskem javnem ljudskem shodu proti draglinski razmeram, oderstvu in verižništvu. K tem skupnem prizreditvi je bila vabičena tudi Zavezna, Zastopal jo je strokovni tajnik R. Dostal. Drugi dan se je zglašila demokracija, izvoljena na tem sestanku, pri drž. predsedniku dr. Brčiću. Tam se je zahtevalo, da na storji vlada nemudoma svojo dolžnost zlasti sledi izvoznic, zaledno na tudi skupšči posvetovanje vseh v trgovinah hran v nočnih prizidalilih odgovornih činiteljev skupno z akcijskim obdobjem, kjer sestaja iz vseh stanovljivih nameščencev. Ta anketa je bila sklicana, na tej je zastopal osrednjo beogradsko vlado dr. Olin.

20. Zvonko Predan, učitelj v Podlehniku pri Ptaju, je izrisno vprašal Zavezno, ali se je kaj ukrenelo glede šteta službenih let onih učiteljskih kandidatov, ki so vsled volnih razmer izgubili dve ali več let, in so se komaj sedaj podvrgli zelošnemu Izstalu. — Predsednik Zavezne je intervencijo pri višjem šolskem svetu v tez zadevi, kjer je izvedel, da se vsakemu, ki sedaj pravčno naredi predvzeti izpit, štejejo vsa prejšnja leta v službeno dobo.

21. Učiteljsko Druženje v Beogradu je poslalo načrt održati enotnega učiteljskega druženja za kraljestvo SMS.

22. Slovenska učiteljs